

Finansinspektionen
Att: Helen Svedin
Via e-post
finansinspektionen@fi.se
helen.svedin@fi.se

Stockholm
2021-08-30

Ert dnr
21-17779

Vårt dnr
2021/109

Remissvar angående avgifter hos Finansinspektionen

Näringslivets Regelrådet NNR har beretts tillfälle att avge yttrande över ovan nämnd remiss och anför följande;

Bakgrund

Finansinspektionen tar ut avgifter från de finansiella företag och personer som verkar i Sverige, dels årliga avgifter (går direkt in i statskassan och motsvaras av ett förvaltningsanslag) och dels avgifter för prövning av ansökningar och anmälningar (disponeras av myndigheten). Finansinspektionen har i denna remiss lämnat förslag till ändringar av olika avgiftsgrupper och avgiftsnivåer för år 2022.

Remissen handlar bl.a. om några nya avgiftsuttag för tillstånd, såsom ”ansökan om rapporteringsansvarigt bolag”, ”prövning av återhämtningsplaner för centrala motparter”, ”förmånsbehandling inom en grupp eller ett institutionellt skyddssystem” och ”tillstånd att tillämpa en förenklad beräkning av stabil nettofinansieringskvot”. Remissen innehåller också förslag till justeringar av årliga tillsynsavgifter.

I remissen anges att alla företag som ingår i någon av avgiftsgrupperna 1-5 för årliga avgifter betalar en avgift som grundar sig på respektive grupps andel av FI:s kostnader närmast föregående år och beräknade kostnader för innevarande år. De totala kostnader som beräknas för en avgiftsgrupp fördelas på varje företag i gruppen utifrån dess balansomslutning, sammanlagt fondvärde eller nedlagd tid. NNR frågar sig vilka konsekvenserna blir för företagen av denna schabloniserade beräkningsmodell. Missgynnas eller gynnas exempelvis små företag av denna beräkningsmodell. Även om avgiftsmodellen ska utformas på detta sätt enligt Avgiftsförordningen (2007:1135) behöver konsekvenserna av detsamma, exempelvis för myndighetens effektivitet, redovisas.

NNR skulle också vilja se vilka överväganden Finansinspektionen har gjort när det gäller att införa efterhandsdebitering för de årliga avgifterna. Bland annat har Regeringen beslutat att det finns många fördelar med detta avgiftssystem vid tillsynshantering på vissa områden¹.

Små företag

Finansinspektionen föreslår att den lägsta årliga tillsynsavgiften för avgiftsgrupp 1-5 ska höjas från 60 000 kr till 100 000 kr.

Av förordningen (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet framgår att varje företag i respektive avgiftsgrupp ska betala en avgift som är proportionell i förhållande till företagets storlek. NNR uppfattar att den föreslagna höjningen innebär en ökad kostnad för de minsta företagen, vilka därmed skulle betala en högre avgift än vad som är proportionellt i förhållande till deras storlek. Mot bakgrund av konsekvenserna för små företag anser NNR att förslaget bör konsekvensutredas på ett tydligare sätt ur den här aspekten. Det saknas också en konsekvensanalys som utvisar hur många små företag som berörs.

Kostnadstransparens

I remissunderlaget berörs hur intäkter och kostnader för olika typer av tillståndsärenden har utvecklats. Uppskattad genomsnittlig handläggningstid i timmar och minuter redovisas för de nya tillståndsavgifterna. Också antalet företag som bedöms kunna bli aktuella för de olika tillstånden anges i underlagen. För att skapa en bättre öppenhet och transparens i redovisningen bör fler detaljer framgå, exempelvis hur många ärenden som kommit in, hur många timmar som spenderats, kostnader för sjukfrånvaro etc. Uppgifter av sådan karaktär får anses vara vitala för att omvärlden ska kunna avgöra om det faktiskt handlar om avgifter som motsvaras av erhållna motprestationer på ett kostnadseffektivt sätt. Det vore också värdefullt för remissinstanserna att få en något mer specificerad beskrivning av exempelvis avgiftsklass X där det enbart framgår att handläggningstiden för dessa ärenden är 1800 timmar. Det handlar alltså om en årsarbetstid för en handläggare. Det vore exempelvis intressant att veta om en stor del av de 1800 timmarna beräknas läggas på inläsning av ansökningshandlingar.

Avgiftsuttag

I diskussionen om effektivitet vill NNR framhålla följande. Avgifter ska per definition inte vara en finansieringskälla för utgifter som faller under statens generella ansvar, som exempelvis vissa former av myndighetsutövning. Även kostnader som är kopplade till hur myndigheten drivs, och som kan bero på bl.a. personalpolitik och organisation, är frågor som påverkar effektiviteten i arbetet och bör enligt NNR finansieras på annat sätt och inte via avgifterna. En transparent kostnads- och intäktsredovisning för respektive avgift och mottagargrupp är i detta sammanhang därför viktig. Av kostnadsredovisningen är det vidare viktigt att det framgår vilka typer av kostnader som denna innefattar och hur kostnaderna fördelar sig på dessa. Eftersom en stor del av kostnaden är relaterad till arbetstid är det viktigt för remissinstanserna att kunna bilda sig en uppfattning om vilka arbetsmoment som ingår i handläggningen och hur dessa olika arbetsmoment förhåller sig till varandra tidsmässigt. Ett mål med en sådan redovisning är förstås att myndigheten internt ska kunna identifiera tids- och kostnadseffektiva arbetsätt genom att jämföra tidsåtgången hos olika handläggare.

¹ <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2021/03/anpassning-av-bestammelser-om-kontroll-i-livsmedelskedjan-och-inforande-av-efterhandsdebitering/>

För att säkerställa att effektivitet verkligen uppnås anser NNR att Finansinspektionen behöver titta närmare på hur man kan skapa incitament för att åstadkomma detta. Genom att myndigheten generellt kan skjuta vidare sina ökade kostnader till företagskollektivet finns det en risk att incitamenten minskar för att förbättra effektiviteten i myndighetens egen verksamhet. För att säkerställa effektiviteten i Finansinspektionens verksamhet anser NNR vidare att en diskussion behöver föras kring produktiviteten i verksamheten.

Utvärdering

I underlagen beskrivs att avgiften för ett tillståndsärende bestäms utifrån en uppskattad tid för handläggningen. Detta beror enligt underlagen på hur lång tid ett ärende i genomsnitt beräknas ta att handlägga. NNR frågar sig vem det är som gör denna beräkning och hur beräkningen görs mer i detalj, exempelvis vilka underlag som samlas in inför beräkningen. NNR frågar sig också vilken uppföljning som genomförs av beräkningens överensstämmelse med det verkliga utfallet, d.v.s. hur lång handläggningstiden för en viss ärendetyp i genomsnitt varit under året.

NNR efterfrågar också en redovisning av förändringar i uppskattad genomsnittlig handläggningstid för olika typer av ärenden. En sådan redovisning kunde i brist på bättre ge remissinstanserna en indikation på förändringar i effektivitet hos myndigheten.

NNR har i tidigare remissvar påtalat vikten av att det regelbundet görs och redovisas en oberoende granskning/uppföljning av systemet för att fastställa avgifter, för att bl.a. se om det uppskattade antalet timmar som ligger till grund för avgiftsklasserna och uttaget av avgifter är rimliga. Det bör också ingå att granska om den modell som används för finansiering av tillstånd och tillsyn är den mest kostnadseffektiva utifrån ett företagsperspektiv.

Näringslivets Regelnämnd NNR

August Liljeqvist